

## ETNOLOGIJA

Rituali, praznovanja, šege in navade

|                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Mentor/ica:    | Dr. Urša Valič, kulturna antropologinja in etnologinja. Bila je raziskovalka in asistentka na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici, kustosinja v SEM, Muzeju novejšje zgodovine Slovenije in Nacionalnem muzeju sodobne umetnosti Romunije. |
| Kdaj in kje:   | ČETRTEK, 10:30 do 12:00<br>CDI Univerzum, Grošljeva 4, predavalnica 4                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Prvo srečanje: | <b>četrtek, 3. oktober 2019</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

### OKVIRNA VSEBINA

Uvodoma se bomo seznanili s tem, kaj ritual pravzaprav je. Spoznavali bomo rituale življenjskega, delovnega in letnega cikla, religiozne rituale, politične rituale ipd., tako pri nas kakor v drugih družbenih skupinah. Primerjali bomo rituale pri nas v Sloveniji in drugod po svetu. Spoznali bomo teoretska izhodišča preučevanja ritualov. Seznanili se bomo tudi s temeljnimi preučevalci ritualov, kot so Emile Durkheim, Arnold Van Gennep, James Frazer, Victor Turner, Mary Douglas in drugi. Pogledali bomo, kdo so bili najbolj pomembni preučevalci in preučevalke ritualov, praznovanj itd. na Slovenskem.

Poskušali bomo razumeti, kateri rituali so pomembni za nas kot člane skupnosti in gradijo našo družbeno identiteto - državni prazniki, lokalni prazniki, družinska praznovanja, verska praznovanja ipd. Razložili bomo, kaj pomeni izraz obred prehoda (v francoskem jeziku "rite de passage") in njegove faze (odtujitve, liminalnega stanja, vključitve). Pogledali bomo, kateri so obredi prehoda v našem življenju. Seznanili se bomo s pojmi "performans" in "telesenje", ki sta pomembna elementa ritualnega obnašanja in zakaj sta pomembna. Povezali bomo mitologijo in rituale. Govorili bomo tudi o izumljanju tradicij (Eric Hobsbawm) in banalizaciji dediščine.

Spoznavali bomo rituale življenjskega, delovnega in letnega cikla, religiozne rituale, politične rituale ipd. Poglobili se bomo tudi v naš spomin, pogledali fotografije in prikazali osebne in družbene raznolikost praznovanja. Pogledali bomo tudi, kako praznujejo v drugih družbenih skupinah in primerjali ta praznovanja s slovenskimi.

V oktobru si bomo skupaj ogledali razstavo "Šamanizem ljudstev Sibirije" v Slovenskem etnografskem muzeju.

### CILJI

Spoznati teoretska izhodišča za preučevanje ritualov.

Spoznati in primerjati posamezne rituale v Sloveniji in drugod.

### METODE DELA

Predavanja, diskusije, ogledi filmov in razstav, gostujoča predavanja, eksperimentalne metode poučevanja (npr. igre vlog), terensko delo.

### UPORABLJENA LITERATURA IN VIRI ZA PRIPRAVO PROGRAMA

Niko Kuret, 1965-71. Praznično leto Slovencev. Celje: Mohorjeva družba.

Jurij Fikfak (ur.), 2003. O pustu, maskah in maskiranju. Ljubljana: Založba ZRC SAZU.

Franc Rozman, Vasili Melik in Božo Repe, 1999. Zastave vihrajo: Spominski dnevi in praznovanja na Slovenskem od sredine 19. stoletja do danes. Ljubljana: Modrijan.

Ingrid Slavec Gradišnik, Božidar Jezernik in Mitja Velikonja (ur.), 2013/2014. Politika praznovanja/Praznična večglasja: Prazniki in oblikovanje skupnosti na Slovenskem. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.